

Η Α.μ.Κ.Ε "Σύνθεση" ιδρύθηκε τον Δεκέμβριο του 2000. Είναι επιστημονική μη κερδοσκοπική εταιρία που σκοπό της έχει να συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινοτικής ψυχιατρικής, και έχει έδρα την Θεσσαλονίκη. Λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 11 του Νόμου Υπ' Αριθμ . 2716/1999. Νόμιμη Εκπρόσωπος της Εταιρίας είναι η κυρία Κ. Παπαϊωάννου, Ψυχίατρος.

Αποδέχεται και υιοθετεί τις Γενικές Αρχές που περιγράφονται στον ίδιο Νόμο, σύμφωνα με τις οποίες οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας οργανώνονται με βάση:

- τις αρχές της τομεοποίησης και της κοινοτικής ψυχιατρικής
- τις προτεραιότητες της πρωτοβάθμιας φροντίδας, της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της τοποίησης αποϊδρυμα , της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης
- της συνέχειας της ψυχιατρικής φροντίδας
- της πληροφόρησης και εθελοντικής αρωγής της κοινότητας στην προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Ακόμη, προωθεί τα χαρακτηριστικά της κοινοτικής φροντίδας ψυχικής υγείας (όπως αυτά αναφέρονται στην έκδοση του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, Διεύθυνση Ψυχικής Υγιεινής: Έκθεση για την Παγκόσμια Υγεία 2001, Ψυχική Υγεία : Νέα Αντίληψη Νέα Ελπίδα):

- υπηρεσίες κοντά στην κατοικία, συμπεριλαμβανομένης της περίθαλψης σε γενικά νοσοκομεία για αντιμετώπιση οξέων περιστατικών, δυνατότητες στέγασης σε μακροπρόθεσμη βάση μέσα στην κοινότητα
- παρεμβάσεις που απευθύνονται τόσο στα συμπτώματα όσο και στη συνεπαγόμενη ανικανότητα
- εξατομικευμένη θεραπεία και περίθαλψη σύμφωνα με τη διάγνωση και τις ανάγκες κάθε πάσχοντα
- ευρύ φάσμα υπηρεσιών που καλύπτουν τις ανάγκες των ασθενών με ψυχικές και συμπεριφορικές διαταραχές
- καλή συνεργασία μεταξύ επαγγελματιών ψυχικής υγείας και άλλων κοινοτικών υπηρεσιών
- ευέλικτες παρά στατικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που μπορούν να προσφέρουν θεραπεία κατ' οίκον
- συνεργασία με τους φροντιστές (συγγενείς) των ασθενών και ικανοποίηση των αναγκών

ΤΟΥΣ

- υποστηρικτική νομοθεσία των παραπάνω πρακτικών

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από την "Σύνθεση" στα Κέντρα Ημέρας και τα Οικοτροφεία είναι δωρεάν καθώς όλες αυτές οι μονάδες χρηματοδοτούνται και εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η αρχική λειτουργία των μονάδων συγχρηματοδοτείται από το Γ ΚΠΣ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2000-2006).

Η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρία «Σύνθεση», Έρευνας, Εκπαίδευσης και Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, θέλοντας να συμβάλλει στην ενημέρωση της κοινότητας εκδίδει την εξαμηνιαία περιοδική έκδοση «Προθήκη». Η αγωγή και η ευαισθητοποίηση της κοινότητας είναι στόχος όλων των εργαζομένων στο χώρο της Ψυχικής Υγείας.

Το προσωπικό αποτελείται από επαγγελματίες ψυχικής υγείας διαφόρων ειδικοτήτων (ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, εργοθεραπευτή, ειδικό εκπαιδευτή, νοσηλεύτη, ψυχίατρο) και διοικητικούς υπαλλήλους. Επιστημονικά Υπεύθυνη είναι η κα Παπαϊωάννου Καλλιόπη, Ψυχίατρος.

Η Ψυχιατρική Περιθαλψη στην Ελλάδα

Από τα μέσα της δεκαετίας του 80 η χώρα μας βρίσκεται σε φάση ψυχιατρικής μεταρρύθμισης, δηλαδή σε μία φάση σταδιακής αλλαγής του συστήματος ψυχιατρικής περιθαλψης και οργάνωσης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

- Τι ίσχυε παλαιότερα

Σύμφωνα με την παλαιότερη κρατούσα αντίληψη στην ψυχιατρική, τα άτομα που χρειαζονταν ψυχιατρική θεραπεία και φροντίδα θα έπρεπε να απομονώνονται και να κλείνονται σε Ψυχιατρεία και Κλινικές.

Έτσι δημιουργήθηκαν εννέα (9) δημόσια Ψυχιατρεία Άσυλα στην Ελλάδα και πολλές ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές.

Ο αριθμός των ασθενών που δέχονταν ήταν πολύ μεγάλος αφού κάλυπταν ανάγκες του πληθυσμού πολλών νομών, ανάλογα με την περιοχή ευθύνης τους.

Για παράδειγμα, το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης κάλυπτε σχεδόν όλους τους νομούς Μακεδονίας και Θράκης.

Οι νοσηλείες ήταν συνήθως μακροχρόνιες με όλες τις αρνητικές συνέπειες του φαινομένου του «ιδρυματισμού» των ασθενών αλλά και του προσωπικού.

Η αλλαγή - τι ισχύει σήμερα

Από τις δεκαετίες του 60 και 70 στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης και Β. Αμερικής, επήλθε μία ριζική αλλαγή στην θεώρηση της θεραπείας και πρόληψης της ψυχικής ασθένειας. Μετά από επιστημονικές παρατηρήσεις και την εφαρμογή νέων μεθόδων θεραπείας και αποκατάστασης, διαπιστώθηκε ότι οι περισσότεροι από τους χρόνιους ψυχιατρικούς αρρώστους θα μπορούσαν να ωφεληθούν αν ζούσαν είτε στις οικογένειές τους είτε σε προστατευμένους χώρους διαβίωσης, δηλαδή όχι στα Ψυχιατρεία Άσυλα αλλά μέσα στην κοινότητα.

Έτσι άρχισαν να αναπτύσσονται και να λειτουργούν και άλλες μορφές (εναλλακτικές) ψυχιατρικών υπηρεσιών οργανωμένες με τις σύγχρονες αντιλήψεις όπως Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Κινητές Μονάδες, Ψυχιατρικά Τμήματα στα Γενικά Νοσοκομεία, Προστατευμένοι χώροι διαβίωσης (π.χ. Οικοτροφεία, Ξενώνες, Διαμερίσματα), Νοσοκομεία Ημέρας, Κέντρα Ημέρας, Επαγγελματικά Εργαστήρια και άλλες, οι οποίες υπηρεσίες, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της χώρας μας, αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας εξειδικευμένες για ενήλικες, παιδιά και εφήβους.

Τι προβλέπει η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία

Το θεσμικό πλαίσιο που καθορίζει το σύστημα παροχής υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, είναι ο νόμος 2716/1999 «Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ψυχικής υγείας κ.α. διατάξεις» και οι υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε εκτέλεση αυτού του νόμου.

Το άρθρο 1 του νόμου αυτού ορίζει:

1. Το κράτος έχει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας που έχουν σκοπό την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την περίθαλψη, καθώς και την ψυχολογική αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη ενηλίκων, παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές αυτιστικού τύπου και με μαθησιακά προβλήματα.

2. Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας διαρθρώνονται, οργανώνονται, αναπτύσσονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με βάση τις αρχές της τομεοποίησης και της κοινοτικής ψυχιατρικής, της προτεραιότητας της πρωτοβάθμιας φροντίδας, της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της αποϊδρυματοποίησης, της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης, της συνέχειας της ψυχιατρικής φροντίδας, καθώς και της πληροφόρησης και εθελοντικής αρωγής της κοινότητας στην προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Οι διατάξεις του Ν. 2716 είναι προσαρμοσμένες στις κατευθυντήριες οδηγίες που δίνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας για την πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας, τις αρχές της λεγόμενης κοινοτικής ψυχιατρικής, της τομεοποίησης και του σεβασμού των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών.

Ο Νόμος 2071/92:Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας στο κεφάλαιο ΣΤ' για την Ψυχική Υγεία και στα άρθρα που περιλαμβάνονται σε αυτό (από το άρθρο 91 μέχρι και το άρθρο 101) αναφέρει:

Σκοποί και Αρχές.

1. Το κράτος μεριμνά για την προώθηση και τον συντονισμό των λειτουργιών της πρόληψης, της περίθαλψης και της κοινωνικής αποκατάστασης παιδιών, εφήβων και ενηλίκων με προβλήματα ψυχικής υγείας.

2. Για τον ανωτέρω σκοπό εφαρμόζονται οι αρχές της διάρθρωσης σε τομείς, της προτεραιότητας της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης, της αποασυλοποίησης και της ευαισθητοποίησης και συμμετοχής της κοινωνικής ομάδας στα θέματα ψυχικής υγείας

Τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών όπως και όλων των νοσηλευομένων αφορούν:

1.
 - Δικαίωμα στη φροντίδα υγείας
 - Δικαίωμα σε καλό επίπεδο φροντίδας υγείας
 - Δικαίωμα στη συγκατάθεση στη θεραπεία
 - Δικαίωμα στη πρόσβαση στο ιατρικό αρχείο

Τι είναι η κοινοτική ψυχιατρική

Είναι ένας ευρύς όρος που αναφέρεται στη χρήση όλων των διαθέσιμων δυνάμεων, πόρων και τεχνικών που ευοδώνουν την οικονομικά εφικτή θεραπεία του ψυχιατρικά άρρωστου στην κοινότητά του.

Τι είναι η τομεοποίηση

Τομεοποίηση είναι η παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο.

Όλη η ελληνική επικράτεια είναι χωρισμένη σε 7 υγειονομικές περιφέρειες αντίστοιχα με τις διοικητικές περιφέρειες.

Κάθε υγειονομική περιφέρεια διαιρείται σε Τομείς Ψυχικής Υγείας (ΤΟ.Ψ.Υ.), ο νομός Αττικής σε 5 και ο νομός Θεσσαλονίκης σε 3 και σε κάθε έναν από τους υπόλοιπους νομούς της χώρας, αντιστοιχεί ένας Τομέας Ψυχικής Υγείας.

Σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας θα μπορούσαμε να πούμε πολύ απλά ότι πρέπει να αναπτυχθούν τόσες Μονάδες Ψυχικής Υγείας όσες είναι απαραίτητες για να ικανοποιούν το πικά τις ανάγκες του πληθυσμού του νομού όχι μόνο για την θεραπεία αλλά και την πρόληψη της ψυχικής νόσου.

Όλες οι μονάδες - υπηρεσίες ψυχικής υγείας του Τομέας λειτουργούν ως δίκτυο και βρίσκονται σε διασύνδεση και διαρκή συνεργασία μεταξύ τους.

Στον Τομέα Ψυχικής Υγείας Θεσσαλονίκης περιλαμβάνονται και λειτουργούν ως δίκτυο οι παρακάτω Μονάδες Ψυχικής Υγείας:

1. Ειδικό Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

2. Γενικό Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», λειτουργούν εξωτερικά ιατρεία ψυχιατρικού τμήματος ενηλίκων (προβλέπεται η λειτουργία ψυχιατρικής κλινικής για βραχεία νοσηλεία οξέων περιστατικών), παιδοψυχιατρική κλινική

3. Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής, παράρτημα Θεσσαλονίκης Κέντρο Ψυχικής Υγείας (υπό διαδικασία ίδρυσης)

4. Ιατρεία ασφαλιστικών φορέων (κυρίως ΙΚΑ)

5. Αποκαταστασιακές Μονάδες

· Οικοτροφεία: (Α) του ΨΝΘ, (Β) Αστικών Μη Κερδοσκοπικών Εταιρειών (πχ. Το οικοτροφείο «ΑΞΙΟΣ» της ΑμΚΕ «ΣΥΝΘΕΣΗ»)

· Κέντρα Ημέρας: Κέντρο Ημέρας «ΕΣΤΙΑ» της ΑμΚΕ «ΣΥΝΘΕΣΗ»

· Εργασιακές Μονάδες για εκπαίδευση, απασχόληση, εργασία (όπως ΚΟΙΣΠΕ). Οι μονάδες αυτές είναι πολύ ελλιπείς στον ΤΟ.Ψ.Υ

.

6. Γενικοί Ιατροί στα Αγροτικά Ιατρεία του Ν. Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Στον Τομέα Ψυχικής Υγείας Χαλκιδικής, λειτουργούν οι παρακάτω Μονάδες Ψυχικής

Υγείας:

1. Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία Ψυχιατρικής στο Γενικό Νοσοκομείο Πολυγύρου και στα Κέντρα Υγείας Αγ. Νικολάου και Ν. Μουδανιών.
2. Ξενώνας 10 ατόμων με ψυχικές διαταραχές του Γ.Ν. Πολυγύρου στον Πολύγυρο.
3. Οικοτροφείο για 15 ψυχογηριατρικούς ασθενείς της Α.μ.Κ.Ε. ΣΥΝΘΕΣΗ στη Γερακινή του Δήμου Πολυγύρου.
4. Κέντρο Ημέρας για άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα της Α.μ.Κ.Ε. ΣΥΝΘΕΣΗ στον Πολύγυρο.
5. Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία Παιδοψυχιατρικής στο Γενικό Νοσοκομείο Πολυγύρου και σε Κέντρα Υγείας του Νομού Χαλκιδικής.
6. Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία ψυχιατρικής του ΙΚΑ.
7. Προβλέπεται η λειτουργία ψυχιατρικού τμήματος 10 κλινών βραχείας νοσηλείας στο Γενικό Νοσοκομείο Πολυγύρου για τη νοσηλεία οξέων περιστατικών.

Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα

Με την υλοποίηση πολλών προγραμμάτων αποασυλοποίησης, κοινωνικής επανένταξης των ψυχικά ασθενών και ανάπτυξη νέων κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας που χρηματοδοτήθηκαν τόσο από εθνικούς όσο και ευρωπαϊκούς πόρους, έχει επιτευχθεί:

- 1. Η συρρίκνωση των μεγάλων ψυχιατρείων & ασύλων όπως της Αττικής (Δαφνί), Λέρου, Θεσσαλονίκης, Δρομοκαϊτειου αλλά και των λοιπών περιφερειακών.
 2. Το κλείσιμο των Ψυχιατρείων: Πέτρας Ολύμπου (στην Πιερία), Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής, Ψ.Ν. Κέρκυρας, Ψ.Ν. Χανίων Κρήτης.
 3. Η ανάπτυξη και λειτουργία, όχι μόνο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη αλλά και σε πολλές πόλεις της χώρας, Κέντρων Ψυχικής Υγείας που παρέχουν πρωτοβάθμια ψυχιατρική περίθαλψη.
 4. Η δημιουργία προστατευμένων χώρων διαβίωσης ή αλλιώς Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης δηλαδή Οικοτροφείων, Ξενώνων και Προστατευμένων Διαμερισμάτων, Κέντρων Ημέρας, Κινητών Μονάδων, Συμβουλευτικών Σταθμών κυρίως με χρηματοδότηση του κανονισμού 815/84 και του προγράμματος ΨΥΧΑΡΓΩΣ Α' και Β' φάση.
 5. Η ίδρυση και λειτουργία Επαγγελματικών Εργαστηρίων και Κοινωνικών Συνεταιρισμών όπου εργάζονται άτομα με ψυχιατρικά προβλήματα.
 6. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων μονάδων για παιδιά και εφήβους, για τον αυτισμό, για τις εξαρτήσεις και άλλες ειδικές διαγνώσεις ψυχικών διαταραχών καθώς επίσης Κέντρων Ημέρας, Κινητών Μονάδων, Συμβουλευτικών Σταθμών κλπ.
 7. Η εξειδίκευση επαγγελματιών ψυχικής υγείας με τη λειτουργία ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
 8. Η ανάπτυξη θεσμών, η λειτουργία οργάνων για την προστασία των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών, η υλοποίηση προγραμμάτων εθνικής ή τοπικής εμβέλειας ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα ψυχικής υγείας και καταπολέμησης του στίγματος της ψυχικής ασθένειας καθώς και η δημιουργία κινήματος εθελοντισμού.

Οι δομές και υπηρεσίες αυτές αναπτύσσονται από Νοσοκομεία αλλά και από Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που είναι πιστοποιημένα από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και μόνο για δομές προστατευμένης στέγασης, Κέντρων Ημέρας και Κινητών Μονάδων, τα οποία λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 11 του Νόμου 2716/1999.

Στο σημείο αυτό αξίζει να τονιστεί το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετώπισαν και αντιμετωπίζουν διάφοροι φορείς στην υλοποίηση τέτοιων προγραμμάτων ανάπτυξης κοινοτικών δομών από τις αντιδράσεις κυρίως περίοικων εξαιτίας της προκατάληψης και του στίγματος που είναι βαθιά ριζωμένα στην κοινωνία μας για την ψυχική ασθένεια και τον φόβο απέναντι στον ψυχικά ασθενή

Σήμερα και σύμφωνα με τα στοιχεία της Μονάδα Υποστήριξης Παρακολούθησης «ΨΥΧΑΡΓΩΣ» και μέχρι τέλους Οκτωβρίου του 2007, στο πλαίσιο του Ε.Π . « ΨΥΧΑΡΓΩΣ » και « Β' φάση "Υγεία" Πρόνοια 2000-2006» λειτουργούν:

(α) Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης : 209

(Στεγαστικές δομές: Ξενώνες, Οικοτροφεία, Προστατευμένα Διαμερίσματα)

(β) Κοινοτικές δομές παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας: 68

(ΚΨΥ, Ψυχιατρικά Τμήματα, Κινητές Μονάδες, Κέντρα Ημέρας, Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα κ.α.)

Οι μονάδες αυτές έχουν ιδρυθεί από Ψυχιατρικά Νοσοκομεία, Γενικά Νοσοκομεία και Αστικές
Κερδοσκοπικές Εταιρίες με την εποπτεία και χρηματοδότηση του Υπουργείου Υγείας και
Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Ποια είναι η προοπτική της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης

Είναι γεγονός ότι όλες οι πολιτικές δυνάμεις της χώρας υιοθετούν την ψυχιατρική μεταρρύθμιση σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ενώ το Εθνικό Πρόγραμμα «ΨΥΧΑΡΓΩΣ» συνεχίζει να υλοποιείται. Βέβαια υπάρχουν ακόμα αδυναμίες και ελλείψεις στο δίκτυο υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Η βαρύτητα πρέπει να δοθεί:

- Στην πρωτοβάθμια φροντίδα ώστε όλοι οι άνθρωποι να έχουν ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση στις υπηρεσίες με αποτελεσματικότερη πρώιμη διάγνωση και θεραπεία
- Στην ανάπτυξη των κοινοτικών δομών διότι η κοινοτική φροντίδα έχει καλύτερα αποτελέσματα τόσο στην έκβαση των διαταραχών όσο και στην ποιότητα ζωής των πασχόντων συγκρινόμενη με την περίθαλψη σε ίδρυμα
- Στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών με οργανωμένες δράσεις ενημέρωσης και αγωγής ψυχικής υγείας
- Στην εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού σε επαγγέλματα ψυχικής υγείας
- Στην συμμετοχή της κοινότητας, της οικογένειας και των ίδιων των ψυχικά ασθενών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, σε πολιτικές, προγράμματα και υπηρεσίες ψυχικής υγείας

Έτσι η ψυχιατρική μεταρρύθμιση θα έχει ως αποτέλεσμα το πέρασμα από την αρρώστια στην υγεία.